

PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST ZA ŠKODY NA ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ V EVROPSKÉ UNII

VOJTĚCH STEJSKAL

ÚVODEM

V dubnu roku 2004 přijali Evropský parlament a Rada Evropské Unie Směrnici o odpovědnosti za škody na životním prostředí prostřednictvím prevence jejich vzniku a jejich nápravy. Jedná se o první samostatný komplexní právní předpis v historii ES i EU, týkající se odpovědnosti za ztráty na životním prostředí. Cílem bylo jednak sjednocení úpravy v členských státech a jednak přispět k prosazování opatření předpokládaných 6. Akčním programem ES pro životní prostředí. Předmětem následující stati jsou otázky základů právní úpravy odpovědnosti za škody způsobené na životním prostředí, důvodů pro přijetí komplexní právní úpravy na komunitární úrovni, postižení jednotlivých klíčových míst směrnice o právní odpovědnosti za škody na životním prostředí a konečně otázka transpozice a implementace směrnice do českého vnitrostátního právního řádu. Příspěvek vznikl během ledna až března 2005.

DŮVODY PRO NOVOU PRÁVNÍ ÚPRAVU V EU

Hlavním důvodem pro právní úpravu odpovědnosti za škody na životním prostředí v rámci EU je četnost a závažnost škod vznikajících na životním prostředí, především v důsledku jednorázových havárií nebo dlouhodobých úniků různých nebezpečných chemických látek do životního prostředí.

Takových incidentů bylo v Evropě nemálo. V době mezi nehodou v chemické továrně v italském Sevesu v červenci 1976 (byl to vážný podnět pro změnu komunitární legislativy na úseku odpadů, chemických látek a prevenci ekologických havárií) až po havárie důlních zařízení v rumunském Baia Mare a Baia Borsa – místa úniků toxických látek do povodí Dunaje, které se staly v lednu a březnu 2000 – bylo zamořeno cizorodými látkami mnoho dalších míst v Evropě. Šlo např. o velké znečištění řeky Rýna, vzniklé v důsledku požáru v basilejské továrně Sandoz v roce 1986 nebo zhroutení odpadní retenční nádrže v důlních komplexech Aznalcollar ve Španělsku v roce 1998, což vedlo k zamoření Národního parku Doñana. V živé paměti je i havárie tankeru Prestige v listopadu 2002, kdy únikem ropy z lodě bylo znečištěno pobřeží Španělska a Francie a poškozena řada cenných ekosystémů. Tato událost odstartovala definitivní přijetí směrnice o odpovědnosti za škody na životním prostředí.

V současné době je, podle informace uváděné v odůvodnění návrhu směrnice, v Evropské unii identifikováno na tři sta tisíc míst jako jistě nebo potenciálně kontaminovaných znečišťujícími látkami. Evropská agentura životního prostředí odhaduje náklady na jejich vyčištění mezi 55–106 biliony EUR, tj. mezi 0,6–1,25 % HDP Evropské unie.

Právní regulace odpovědnosti v oblasti životního prostředí se týká různých institutů z oblasti práva trestního, administrativního i občansko-právního. Jde nepochybně o velmi širokou a různorodou právní oblast, která může být jen stěží pojednána v jednom právním předpise. V posledních letech či desetiletích se na mezinárodní i národní úrovni, takřka již „za chodu“, doplňuje právní regulace těch stránek odpovědnosti, které jsou prostě neaktuálnější a nejméně popsané. Převažuje spíše přístup dílčí či pragmatický než komplexní. V mnoha zemích západní Evropy i jinde na světě byla přijata nová legislativa týkající se různých aspektů odpovědnosti za environmentální škody. V Německu existuje od roku 1990 zákon o ručení za škody na životním prostředí (Umwelthaftungsgesetz). Ve Velké Británii a v Nizozemí byly v devadesátých letech 20. století např. přijaty právní předpisy týkající se odpovědnosti v případě kontaminace půdy. Ve Skandinávii existují z konce osmdesátých a první poloviny devadesátých let zákony o škodě na životním prostředí (Švédsko), o ekologické odpovědnosti (Dánsko 1994) nebo o kompenzaci škody na životním prostředí (Finsko 1995). Jsou založeny na objektivní odpovědnosti a principu odpovědnosti původce.¹

MEZINÁRODNĚPRÁVNÍ ÚPRAVA CIVILNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY VYPLÝVAJÍCÍ Z ČINNOSTÍ NEBEZPEČNÝCH PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Na mezinárodní úrovni byla v oblasti odpovědnosti za environmentální škody soustředěna pozornost z počátku pouze na dílčí otázky, jako např. znečištění moře, jaderné havárie a katastrofy či odpovědnost při nakládání s odpady. Z mezinárodních úmluv jmenujme zejména následující dokumenty: Vídeňská úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za nukleární škody (1963), Vídeňská úmluva o doplňkové kompenzaci za jadernou škodu (1997), Bruselská úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené znečištěním ropnými látkami (1969), Bruselská úmluva týkající se založení Mezinárodního fondu pro kompenzaci škod způsobených znečištěním ropnými látkami (1971), Londýnská úmluva o odpovědnosti a odškodnění újem spojených s přepravou látek škodlivých a potenciálně nebezpečných po moři (1996), Protokol k Basilejské konvenci, o odpovědnosti a náhradě škody v případě škod způsobených transhraničním pohybem a eliminací nebezpečného odpadu (1999).²

V roce 1993 Rada Evropy přijala ve švýcarském Luganu **Úmluvu o občanskoprávní odpovědnosti za škody vzniklé v důsledku činností nebezpečných pro životní prostředí (Luganská konvence)**. Jedná se o první mezinárodní úmluvu, která

¹ Viz Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí. 1. vydání. C. H. Beck Praha 2003, str. 79.

² Viz Zástěrová, J.: Mezinárodněprávní úprava kontroly toxických či jinak nebezpečných látek a lidských aktivit potenciálně ohrožujících životní prostředí. In Šturma, P. a kol.: Problémy mezinárodněprávní ochrany životního prostředí, AUC 2–3/2002, str. 61–120.

se snažila věnovat problematice odpovědnosti za environmentální škody komplexně. Luganská konvence se nevztahuje pouze na škody vzešlé z přepravy nebezpečných výrobků a z jaderných havárií, které jsou pokryty jinými mezinárodními úmluvami.³

Úmluva je progresivní zejména tím, že je založena na principu objektivní odpovědnosti (*strict liability*) s širším než ryze soukromoprávním vymezení pojmu „škoda“. Důkazní břemeno klade na stranu provozovatele vyjmenovaných škodlivých činností. Stanoví poměrně dlouhé lhůty k uplatnění náhrady škody – subjektivní 3 roky, objektivní 30 let.

Úmluva se vztahuje na celou řadu činností, které v čl. 2 odst. 1 definuje jako nebezpečné, za předpokladu, že jsou vykonávány profesionálně, a to včetně činností řízených orgány veřejné moci. Jde o

- výrobu, manipulaci, skladování, používání nebo vypouštění jedné či více nebezpečných látek nebo jakékoli nakládání podobné povahy s takovými látkami;
- výrobu, kultivaci, manipulaci, skladování, používání, ničení, odvoz, uvolňování nebo jakékoliv jiné nakládání s jedním či více geneticky pozměněnými organismy, mikroorganismy, představujícími významné riziko pro člověka, životní prostředí nebo majetek, atd.;
- provoz zařízení nebo místa pro spalování, úpravu, manipulaci nebo recyklaci odpadů uvedených v Příloze II Luganské konvence, pokud obsažená množství představují významné riziko pro člověka, životní prostředí nebo majetek;
- provoz místa pro trvalé ukládání odpadu.

Škoda může vzniknout v důsledku

- náhlé události;
- trvajících činností nebo
- série událostí.

Klíčové pojmy jsou škoda na životním prostředí a životní prostředí. Pojem škoda znamená

- ztrátu života nebo poškození osoby;
- ztrátu nebo poškození majetku třetí osoby (tedy odlišné od provozovatele zařízení, z jehož činnosti škoda vznikla);
- ztrátu ze znehodnocení (zhoršení) životního prostředí (je tím myšleno náklady na uvedení do původního stavu);
- náklady na preventivní opatření.⁴

Životním prostředím podle úmluvy jsou

- přírodní zdroje jak biotické, tak i abiotické, včetně interakce mezi nimi;
- charakteristické znaky krajiny;
- majetkové statky, tvořící součást kulturního dědictví.⁵

³ Srovnej čl. 4 úmluvy.

⁴ Čl. 2 odst. 7 Luganské konvence je tedy zjevně definován odlišně, než pojem ekologická újma podle § 10 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí: „Ekologická újma je ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti“.

⁵ Viz čl. 2 odst. 10 Luganské konvence. Jeho znění je poněkud odlišné od pojmu životního prostředí podle § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, zahrnuje totiž na rozdíl od českého zákona např. i kulturní statky.

Luganská konvence je založena na principu objektivní odpovědnosti, tj. odpovědnosti bez ohledu na zavinění, což vychází z nutnosti přísnější reakce na vyšší riziko, které s sebou přinášejí některé nebezpečné látky a nakládání s nimi. Neuplatňuje však princip retroaktivity pro případy vzniklé před datem její účinnosti, s výjimkou režimu skládek odpadů. Nepokrývá jen škody vzniklé z havárií a jiných náhlých událostí, ale i škody vzniklé z běžné provozní činnosti, které nemusí být vždy *contra legem*.

Odpovědnou osobou podle Luganské konvence je osoba, která řídí, resp. vykonává nebezpečné aktivity, tj. takové, při kterých se nakládá s nebezpečnými látkami, a to v době, kdy došlo k události, která měla za následek škodu.

Pokud jde o skládky odpadů, pak je touto odpovědnou osobou provozovatel, který skládku provozuje ve chvíli, kdy škoda vyšla najevo. Pokud vyjde škoda najevo až po uzavření skládky, pak je odpovědnou osobou poslední (patrně poslední známý) její provozovatel.

Uvedl jsem výše, že odpovědnost podle Luganské konvence je objektivní, není však absolutní. Úmluva obsahuje v čl. 8 celkem pět okruhů liberačních důvodů, a sice

- válečná událost, nepřátelská vojenská akce, občanská válka, povstání nebo přírodní jev výjimečné, nevyhnutelné nebo nepřekonatelné povahy;
- čin vykonaný třetí stranou s úmyslem způsobit škodu;
- nutný důsledek splnění určitého příkazu nebo nařízeného opatření veřejného orgánu;
- způsobení škody znečištěním, jehož úroveň je v daných místních okolnostech přijatelná;
- způsobení škody nebezpečnou činností podniknutou v mezích zákona v zájmu osoby, která škodu utrpěla.

Důkazní břemeno je na straně provozovatele. Pokud škoda vznikla v důsledku událostí, které nastaly v několika zařízeních nebo místech, kde se provádějí nebezpečné činnosti, pak za ni odpovídají solidárně provozovatelé všech těchto zařízení či míst. Pokud některý z provozovatelů prokáže, že z provozování jeho zařízení nebo místa vznikla jen určitá část škody, pak je odpovědný pouze za tuto specifikovanou a prokázanou část.

Luganská konvence stanoví promlčecí lhůty k uplatnění nároku na náhradu škody. Rozeznává jednak subjektivní lhůtu 3 let ode dne, kdy se poškozený dozvěděl nebo lze mít za to, že logicky se mohl dozvědět o škodě a o totožnosti provozovatele (původce), a jednak objektivní lhůtu, tj. 30 let po dni, kdy došlo k události, která škodu způsobila, resp. u trvacích, opakujících se stavů, od poslední události. Pokud jde o skládky odpadů, pak 30letá lhůta začne běžet nejpozději ode dne, kdy byla skládka uzavřena.⁶

Luganská konvence nestanoví jen civilní odpovědnost provozovatele rizikové činnosti, ale požaduje též od smluvních stran, aby zajistily, tam, kde je to vhodné, vzhledem k rizikům dané činnosti, v souladu s vnitrostátním právem, povinnost provozovatelů podílet se na režimu finančního zajištění či pojištění, nebo udržovat jiné finanční záruky k pokrytí předepsané odpovědnosti.⁷

⁶ Viz čl. 17 Luganské konvence.

⁷ Viz čl. 12 Luganské konvence.

K úspěšnému uplatnění nároku na kompenzaci musí poškozený prokázat, že utrpěl škodu a že tato škoda byla způsobena některou z činností, na něž se konvence vztahuje. Za účelem usnadnění postavení poškozeného umožňuje konvence přístup k informacím kontrolovaným orgány státní správy a provozovateli rizikových činností. Čl. 16 konvence umožňuje poškozenému takové informace požadovat i soudně.

Konvence obsahuje nejen materiální, ale i procesní právo. Jde o možnosti uplatnění žalob na náhradu škody poškozeným, dále však obsahuje právo občanských sdružení a nadací, které mají podle svých stanov předmět činnosti ochranu životního prostředí, požadovat zákaz protiprávní činnosti (škodlivé činnosti), nařízení provozovateli přijmout preventivní opatření nebo uvést životní prostředí do původního stavu.⁸ U žalob na náhradu škody je příslušný soud místa, kde

- došlo ke škodě,
- kde byla prováděna nebezpečná činnost nebo
- kde má žalovaná strana své obvyklé sídlo.

Žaloby organizací podle čl. 18 konvence mohou být předloženy pouze u soudu nebo kompetentního správního orgánu místa, kde se provádí nebo připravuje nebezpečná činnost nebo kde se mají realizovat požadovaná opatření.⁹

Ustanovení Luganské konvence neomezují ani neruší práva podle vnitrostátního právního řádu či jiné smlouvy.¹⁰ Smluvní strany, které jsou zároveň členy Evropské unie, se ve vzájemných vztazích budou řídit právem EU a jen v těch případech, kde by příslušná právní úprava chyběla, se budou snažit aplikovat Luganskou konvenci.¹¹

VÝCHODISKA A PRŮBĚH PŘÍPRAVY EVROPSKÉ SMĚRNICE O ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY NA ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ

V době, kdy byla formulována Luganská konvence, připravila Evropská komise diskusní materiál „**Green Paper**“, **Zelená kniha (1993)**, týkající se budoucí právní úpravy nápravy škod na životním prostředí jako první stadium případné komunitární legislativy. Vycházel z Luganské úmluvy. K tomuto dokumentu se také konalo (1994) společné slyšení Evropského parlamentu, bylo k němu přijato stanovisko Ekonomického a sociálního výboru a také příslušná parlamentní rezoluce žádající Evropskou komisi o novou legislativu – přijetí směrnice Rady ES.

Evropská komise až po delší době a obsáhlé a kontroverzní diskusi se zainteresovanými stranami přijala 9. února 2000 tzv. „**White Paper**“, **Bílou knihu** o environmentální odpovědnosti jako další stadium zamýšlené komunitární legislativy v této ob-

⁸ Srovnej čl. 18 Luganské konvence. V podmínkách současné České republiky by toto ustanovení dávající obrovskou sílu občanské společnosti bylo bohužel něčím nepředstavitelným.

⁹ Viz čl. 19 Luganské konvence.

¹⁰ Těž Šturma, P. a kol: Mezinárodní právo životního prostředí, I. část (obecná). Nakladatelství Eva Rozkotová – IFEK, 2004, str. 140.

¹¹ Pro hlubší zájemce o problematiku Luganské konvence lze doporučit v české odborné literatuře zejména práce Evy Tošovské: Odpovědnost za škody ze znečištění životního prostředí ve vztahu k Luganské úmluvě a k formování přístupu EU k tomuto problému. Ekologický servis Praha 1996; nebo Damohorský, M.: Právní odpovědnost za ztráty na životním prostředí. Nakladatelství Karolinum Praha 1999.

lasti. Tento typ dokumentu je možná srovnatelný s návrhem věcného záměru zákona při tvorbě české legislativy. Cílem tohoto dokumentu bylo především důkladné rozvedení principu „znečišťovatel platí“, jednoho z klíčových environmentálních principů Smlouvy o Evropské unii, pro jeho budoucí aplikaci na úseku environmentální odpovědnosti. Aby mohl být uplatněn princip environmentální odpovědnosti, musí být 1. původce zjištěn, 2. škoda určitelná a 3. prokázána příčinná souvislost mezi původcem a vzniklou škodou.

Zároveň Evropská komise došla k názoru, že nejvhodnější formou, jak zpracovat toto téma v komunitární legislativě, bude rámcová směrnice o odpovědnosti za škody na životním prostředí. Diskuse a přípravné práce pokračovaly dále. Mezi nejspornější otázky patřil rozsah zamýšlené právní úpravy – zda se má vztahovat i na škody vzniklé v minulosti, otázka důkazního břemene, princip společné a nerozdílné odpovědnosti apod.

V červenci 2001 vzniknul na Generálním ředitelství pro životní prostředí při EK pracovní text směrnice (Commission Working Paper), který byl předložen k oponentuře členským státům, členům Evropské agentury životního prostředí, kandidátským zemím a celé řadě vládních i nevládních organizací mezinárodního i národního významu. Písemné připomínky a stanoviska předložila např. Belgie, Dánsko, Francie, Německo a Polsko. Některé členské státy vyjádřily politování, že pracovní návrh neupravuje otázky občansko – právní odpovědnosti o životním prostředí (zejména škody majetkové a na zdraví v civilně – právním pohledu) a tzv. „historické škody“, tj. škody vzniklé znečišťováním v minulosti, na které se nebude směrnice vztahovat. Na tomto základě a po vyhodnocení připomínek byla v lednu 2002 předložena verze návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady EU COM (2002)17 a 2002/0021(COD), (Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage) která byla předmětem dalších prací a diskusí.¹²

SMĚRNICE Č. 2004/35/ES O ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY NA ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ PROSTŘEDNICTVÍM PREVENCE JEJICH VZNIKU A JEJICH NÁPRAVY

Odpovědnost za škodu na životním prostředí by podle čl. 1 směrnice měla být založena na principu „znečišťovatel platí“, který patří ke specifickým principům v oblasti ochrany životního prostředí zakotveným v čl. 174 odst. 2 Smlouvy o založení ES. Vychází z principů environmentální politiky Společenství, která v oblasti životního prostředí přispívá k sledování následujících cílů:

- udržování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,
- ochrana lidského zdraví,
- obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů a

¹² K problémům procesu projednávání původního návrhu směrnice viz: Mlčoch S.: Nad návrhem směrnice ES o ekologické odpovědnosti. In *České právo životního prostředí*, č. 1/2003 (7), str. 19–28.

– podpora opatření na mezinárodní úrovni, čelících regionálním a celosvětovým problémům životního prostředí.

Politika Společenství v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany (*high level of protection*), přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Společenství. Je založena na zásadách předběžné opatrnosti a prevence, nápravy či odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a konečně na zásadě „znečišťovatel platí“ (*polluter pays principle*).¹³

Směrnice v čl. 2, kde jsou vymezeny její základní pojmy, stanoví, co považuje za škodu obecně a co za škodu na životním prostředí. **Škoda** je chápána obecně podle čl. 2 odst. 2 jako určitelná nastalá ztráta na přírodních zdrojích nebo poškození funkce přírodních zdrojů, kterou je možno přímo nebo nepřímo určit. Tímto svým vymezením se odlišuje od klasického soukromoprávního chápání a pojmání škody jakožto materiální ztráty na věci, protože škodou je podle této směrnice i ztráta imateriální povahy, kterou je zmiňované poškození funkcí přírodního zdroje.

Vedle obecné definice škody však směrnice stanoví konkrétní případy škody, které jsou považovány za **škodu na životním prostředí**, k nimž podle čl. 2 odst. 1 patří:

- a) škoda na chráněných druzích a přírodních lokalitách, která je škodou, jež má negativní účinek na dosažení nebo udržení příznivého stavu takových lokalit a druhů z hlediska jejich ochrany; kritéria pro stanovení negativního účinku jsou v příloze I. směrnice; negativní účinek je též vyloučen, pokud provozovatel jednal v souladu s vydaným rozhodnutím o odchylce ze zákazů podle čl. 9 směrnice o ptácích, resp. čl. 16 směrnice o stanovištích nebo jednal v souladu s opatřeními vyplývajícími z posouzení vlivů záměru na soustavu NATURA 2000 podle čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o stanovištích;
- b) škoda na vodě, která je škodou, jež významně negativně ovlivňuje ekologický, chemický a kvantitativní stav vody nebo její ekologický potenciál;
- c) škoda na půdě, kterou je kontaminace půdy, jež tvoří významné riziko negativně ovlivňující lidské zdraví jako výsledek přímého nebo nepřímého uvádění látek, přípravků, organismů a mikroorganismů do, na nebo pod půdu.

Za chráněné druhy a přírodní lokality se považují podle čl. 2 odst. 3 směrnice 2004/35/ES druhy a lokality ze směrnic č. 79/409/EHS o ptácích, resp. č. 92/43/EHS, o stanovištích, výjimečně i jiné druhy či lokality stanovené členským státem.

Za vody se považují všechny vody spadající pod režim rámcové směrnice o vodách 2000/60/ES.

V tomto pojetí škody na životním prostředí lze najít druhou odlišnost od klasické definice škody, která za škodu považuje jen materiální ztrátu na vlastnitelných složkách životního prostředí. Podle směrnice 2004/35/ES je škodou na životním prostředí ztráta, ať již materiální či imateriální, také na složkách životního prostředí, které jsou buď přímo ze zákona (podzemní a povrchová voda podle § 3 zákona o vodách) nebo nepřímo na základě jejich povahy (chráněné druhy volně žijících živočichů) vyloučeny z předmětu vlastnictví.

¹³ Viz čl. 174 odst. 1, 2 Smlouvy o založení Evropského společenství, ve znění změn provedených pozdějšími smlouvami. K problematice těchto principů doporučuji Damohorský M. a kol.: Právo životního prostředí. 1. vydání. C. H. Beck, Praha 2003, str. 138–141.

Shrnuto, škodou na životním prostředí podle směrnice je míněna taková škoda, která splňuje požadavky obecného vymezení škody v čl. 2 odst. 2 směrnice a navíc spadá pod některý z případů škody na životním prostředí uvedených v čl. 2 odst. 1 písm. a), b) nebo c) směrnice.

K VYLOUČENÍ NEGATIVNÍHO ÚČINKU Z DŮVODŮ OCHRANY PŘÍRODY

K vyloučení negativního účinku z důvodů ochrany přírody podle čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice o odpovědnosti za škody na životním prostředí je vhodné doplnit pro hlubší zájemce o problematiku určitá vysvětlení. Jde zejména o jednání v souladu se směrnicemi týkajícími se soustavy NATURA 2000. Směrnice o ptácích obsahuje celou řadu zákazů činností, které by mohly negativně ovlivnit populace druhů ptáků žijících ve volné přírodě na území členských států EU.

Pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení, mohou členské státy prostřednictvím orgánů státní správy vydat rozhodnutí, v němž mohou povolit žadateli výjimku z těchto zákazů, mohou se tedy odchýlit od ustanovení článků 5, 6, 7 a 8 směrnice, pouze však z následujících důvodů¹⁴:

- a) – v zájmu zdraví lidí a bezpečnosti,
 - v zájmu bezpečnosti leteckého provozu,
 - pro prevenci závažných škod na úrodě, dobytku, lesích, rybníkářství a vodním hospodářství,
 - za účelem ochrany flóry a fauny.
- b) pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení v původním areálu rozšíření druhu a pro chov v lidské péči pro tyto účely,
- c) aby v malém množství za přísně kontrolovaných podmínek a na základě výběru umožnily odchyt, držení nebo jiné rozumné využívání některých druhů ptáků.

Výjimka musí upřesnit:

- druhy, na něž se vztahuje,
- prostředky, zařízení nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení,
- charakter rizika a časové a místní okolnosti, kdy lze takové výjimky udělit,
- orgán, který je oprávněn vyhlásit, že požadované podmínky nastaly, a rozhodnout, jaké prostředky, zařízení nebo metody a kým mohou být použity a za jakých omezení,
- kontroly, které budou prováděny.

Členské státy zašlou každoročně Komisi zprávu o provádění tohoto článku. Na základě poskytnutých informací a zejména na základě informací sdělených Komisi podle odstavce 3 musí Komise vždy dbát, aby důsledky těchto výjimek nebyly v rozporu s touto směrnicí. Za tímto účelem přijme odpovídající opatření.

Podobnou úpravu obsahuje i čl. 16 směrnice o stanovištích. Neexistuje-li žádná jiná uspokojivá alternativa a za podmínky, že populace příslušného druhu přetrvávají na

¹⁴ Viz čl. 9 směrnice č. 79/409/EHS. V českém vnitrostátním právu byl transponován § 5b zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

vzdory udělené výjimce ve svém přirozeném areálu rozšíření bez negativního ovlivnění v dobrém stavu z hlediska jejich ochrany, mohou se členské státy odchýlit od ustanovení článků 12, 13, 14 a 15 písm. a) a písm. b):

- v zájmu ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť;
- v zájmu prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech vlastnictví;
- v zájmu zdraví lidí a veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a s nesporně příznivými důsledky pro životní prostředí;
- pro účely výzkumu a vzdělání, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo repatriace v původním areálu druhu a chovu a pěstování nezbytných pro tyto účely, včetně umělého rozmnožování rostlin;
- aby za přísně kontrolovaných podmínek v omezeném rozsahu a na základě výběru povolily odebrání nebo držení omezeného a příslušnými státními orgány stanoveného počtu jedinců určitých druhů uvedených v příloze IV.

Členské státy předloží Komisi každé dva roky zprávu o výjimkách podle odstavce 1 v úpravě stanovené výborem. Komise vydá své stanovisko k těmto výjimkám nejdéle do 12 měsíců po obdržení zprávy a informuje o něm výbor.

Zpráva musí uvést:

- druhy, které jsou předmětem výjimek, a důvod výjimky včetně povahy rizika, s případným odkazem na odmítnuté alternativy a použité vědecké údaje,
- prostředky, zařízení nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení druhů živočichů a důvody pro jejich použití,
- kdy a kde se povolují takové výjimky,
- orgány, které jsou oprávněny vyhlásit a kontrolovat, že byly dodrženy stanovené podmínky a rozhodovat o tom, jaké prostředky, zařízení nebo metody mohou být použity, v rámci jakých omezení a které instituce a osoby byly pověřeny realizací opatření;
- použitá kontrolní opatření a získané výsledky.

Transpozice čl. 16 směrnice o stanovištích byla transponována poněkud sporně § 56 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 218/2004 Sb.¹⁵

Třetí směrnicí zmiňovaný důvod se týká legálního postupu podle čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o stanovištích. Jde o tzv. speciální posuzování vlivů koncepcí nebo projektů na území soustavy NATURA 2000 (slangově nazýváno „zelená EIA, resp. SEA“). Jakýkoliv plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, musí být předmětem od-

¹⁵ Podrobnosti kritického hodnocení viz Stejskal, V.: Aktuální problémy administrativně-právních nástrojů ochrany přírody po euronovele zákona o ochraně přírody a krajiny. In: Průchová, I. (edit.): Aktuální otázky práva životního prostředí. MU v Brně 2005, str. 103–119 nebo Stejskal, V.: Jak vypadá v České republice půl roku po vstupu do Evropské unie v teorii a praxi transpozice a implementace evropských směrnic na ochranu přírody. In: Pocta Milanu Pekárkovi, České právo životního prostředí č. 4/2004 (14), str. 96–102.

povídajícího hodnocení svých důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany. S přihlédnutím k výsledkům uvedeného hodnocení důsledků pro lokalitu a s ohledem na ustanovení čl. 6 odstavce 4 schválí příslušné orgány dotyčného státu tento plán nebo projekt teprve poté, když se ujistí, že nebude mít záporný vliv na celistvost příslušné lokality, a když si v případě potřeby opatřily stanovisko veřejnosti.

Pokud navzdory negativnímu výsledku hodnocení důsledků pro lokalitu musí být určitý plán nebo projekt z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru uskutečněn a není-li k dispozici žádné alternativní řešení, zajistí členský stát veškerá kompenzační opatření nezbytná pro zajištění ochrany obecné spojitosti soustavy NATURA 2000. O přijatých kompenzačních opatřeních informuje Komise.

Jestliže se na dotyčné lokalitě vyskytují prioritní typy přírodních stanovišť anebo prioritní druhy, pak mohou být uplatněny pouze důvody související s ochranou zdraví lidí a veřejné bezpečnosti s nesporně příznivými důsledky pro životní prostředí nebo jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu podle stanoviska Komise.

Povinnosti vyplývající z ustanovení článku 6 odst. 2, 3 a 4 směrnice č. 92/43/EHS nahrazují povinnosti vyplývající z první věty článku 4 odst. 4 směrnice 79/409/EHS, pokud jde o území vyhlášená podle článku 4 odst. 1 nebo obdobně uznaná podle článku 4 odst. 2 směrnice 79/409/EHS, a to ode dne provádění této směrnice nebo ode dne vyhlášení nebo uznání členským státem podle směrnice 79/409/EHS podle toho, které datum je pozdější.

V českém národním právu byl čl. 6 směrnice o stanovištích transponován § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 218/2004 Sb. Jde ale o velmi komplikovaný a zdoluhavý proces, propojený s režimem posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb. a s územním řízením podle zákona č. 50/1976 Sb. Při absenci přechodných ustanovení je rovněž sporná jejich aplikace na projekty schválené v období před účinností zákona nebo schvalované ke dni účinnosti zákona a dosud neukončené.

SUBJEKTY ODPOVĚDNOSTI

Subjektem odpovědnosti¹⁶ je podle čl. 3 odst. 1 písm. a), b) směrnice č. 2004/35/ES některý z provozovatelů činností vyjmenovaných v příloze III. k této směrnici, přičemž odpovědnost vzniká nejen při způsobení škody na životním prostředí, ale také za ohrožení životního prostředí vznikem takové škody (čl. 3 odst. 1 písm. a). Odpovědnost je založena na principu objektivní odpovědnosti s možností liberace podle čl. 8 odst. 3 a 4 směrnice.

Jen škoda na chráněných druzích a přírodních stanovištích způsobená provozovatelem neuvedenými v příloze III. je založena na principu subjektivní odpovědnosti, protože vyžaduje ke svému vzniku zavinění (čl. 3 odst. 1 písm. b).

Z čl. 8 odst. 3 písm. a) ve spojení s čl. 10 vyplývá, že v některých případech může nést odpovědnost také třetí strana.

¹⁶ Definice v čl. 2 odst. 6 směrnice č. 2004/35/ES.

Posledním subjektem, který nese odpovědnost, je stát, což vyplývá z čl. 8 odst. 5 směrnice, kde je stanoveno, že preventivní a nápravná opatření budou učiněna bez ohledu na odpovědnost provozovatele.

VÝJIMKY Z ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU

V čl. 4 směrnice jsou uvedeny výjimky z odpovědnosti za škodu na životním prostředí nebo bezprostřední hrozby takové škody, na které se tato směrnice nevztahuje. Mezi tyto výjimky patří například:

- a) škody na životním prostředí nebo hrozby těchto škod způsobené vojenskými konflikty, občanskými válkami, povstáním nebo
- b) výjimečným, nevladatelným a nevyhnutelným přírodním jevem nebo
- c) škody na životním prostředí nebo hrozby takových škod, za něž je odpovědnost upravena v mezinárodní smlouvě vyjmenované v příloze IV směrnice, jejíž stranou je členský stát nebo
- d) jaderné nebezpečí nebo škoda na životním prostředí nebo její hrozba, jestliže mohou být způsobeny činnostmi, jichž se týká Smlouva EUROATOM nebo událostí či činností, za níž vzniká odpovědnost podle mezinárodní smlouvy uvedené v příloze V k této směrnici nebo
- e) činnosti, jejichž hlavním účelem je zajištění národní obrany nebo mezinárodní bezpečnosti a činnosti, jejichž jediným účelem je ochrana proti přírodním neštětím.

Je třeba si všimnout, že jednotlivé liberační důvody jsou podobné důvodům uvedeným v Luganské konvenci.

PREVENTIVNÍ A NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ

K zabránění vzniku a k nápravě škod na životním prostředí zavádí směrnice 2004/35/ES systém preventivních (čl. 5) a nápravných opatření (čl. 6, 7).

K předcházení škodám na životním prostředí mají sloužit preventivní opatření, jichž se týká čl. 5 směrnice. Preventivní opatření mají být učiněna bezodkladně provozovatelem tehdy, když ještě nedošlo ke škodě na životním prostředí, ale hrozí nebezpečí této škody. Členský stát má přitom možnost si vyhradit, že v případě, pokud není nebezpečí škody zažehnáno preventivními opatřeními učiněnými provozovatelem, má provozovatel povinnost informovat příslušný orgán o všech důležitých podstatných aspektech dané situace, jakmile to bude možné.

Příslušný orgán může podle čl. 5 odst. 3 písm. a), b), c) nebo d) vykonávat tato oprávnění vztahující se k preventivním opatřením:

- a) požadovat po provozovateli poskytování informací o hrozcím nebezpečí škody nebo o podezření takovéto hrozby,
- b) požadovat po provozovateli, aby učinil nezbytná preventivní opatření,
- c) dávat provozovateli pokyny, kterými se bude řídit při provádění preventivních opatření,
- d) sám učinit preventivní opatření.

Jak vyplývá z čl. 5 odst. 4 směrnice, za provádění preventivních opatření má přednostně odpovědnost provozovatel. Pokud se ale provozovateli preventivní opatření nezdaří, či není zjištěn odpovědný provozovatel nebo provozovatel není povinen nést náklady (čl. 8 odst. 3), může příslušný orgán provést preventivní opatření sám.

Pokud již dojde ke vzniku škody na životním prostředí, má provozovatel povinnost podle čl. 6 odst. 1 směrnice informovat příslušný orgán o všech podstatných aspektech dané situace a současně

- učinit všechny možné kroky, aby omezil nebo zabránil další škodě na životním prostředí a negativnímu účinku na lidské zdraví nebo dalšímu omezení fungování ekosystémů a
- provést nezbytná nápravná opatření podle čl. 7 směrnice.

Příslušný orgán má mít podobná oprávnění jako v souvislosti s ukládáním preventivních opatření také ve vztahu k ukládání nápravných opatření.

V čl. 7 odst. 1 směrnice je zakotvena povinnost provozovatele zjistit, v souladu s přílohou II. směrnice, možná nápravná opatření a předložit je příslušnému orgánu ke schválení, pokud je příslušný orgán neučinil sám. V odst. 2 tohoto ustanovení je dále stanoveno, že příslušný orgán rozhodne, která nápravná opatření provede v souladu s přílohou II směrnice a která ve spolupráci s příslušným provozovatelem.

NÁKLADY NA PREVENTIVNÍ A NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ

Náklady na preventivní a nápravná opatření ponese podle čl. 8 odst. 1 směrnice provozovatel, který je odpovědný za škodu. Pokud provedl opatření příslušný orgán, mají být náklady na ně vynaložené vymáhány na provozovateli. K vymáhání nákladů mohou být přitom využity i zajišťovací prostředky v podobě zástavy majetku provozovatele nebo jiné vhodné jistoty. Příslušný orgán ovšem může úhradu nákladů nepožadovat, pokud by náklady činily více než částka vymožená od provozovatele nebo pokud by provozovatel nebyl zjištěn.

Čl. 8 odst. 3 a 4 směrnice obsahuje liberační důvody, které pokud provozovatel prokáže, zproští se odpovědnosti za škodu.

Důvody podle čl. 8 odst. 3 jsou následující:

- a) škoda byla způsobena třetí stranou nebo v důsledku její činnosti, ačkoliv byla provozovatelem provedena všechna bezpečnostní opatření, aby k této škodě nedošlo, nebo
- b) ke škodě došlo v důsledku toho, že provozovatel postupoval v souladu s příkazy a pokyny správního orgánu.

Tyto liberační důvody jsou obligatorní, protože je členský stát má povinnost zahrnout do předpisu přijatého podle této směrnice.

Další důvody podle čl. 8 odst. 4 směrnice, které ovšem členský stát nemá povinnost zahrnout do předpisu přijatého podle této směrnice, jsou tyto:

Provozovatel prokáže, že škodu nezavinil a škoda byla způsobena

- a) emisí nebo událostí v souladu s povolením uděleným podle platného práva členského státu, které provedlo zákonná opatření podle přílohy III k této směrnici, nebo
- b) emisí nebo činností nebo jiným způsobem užívání výrobku v průběhu činnosti, jestliže provozovatel prokáže, že nemohl předpokládat vznik škody s ohledem na stav

vědeckých, odborných a technologických znalostí v době, kdy k emisi nebo činnosti došlo.

Členské státy mohou stanovit svými národními úpravami pravidla rozdělení nákladů v případě více původců, zejména se zřetelem na dělbu odpovědnosti mezi výrobce a uživatele výrobku (čl. 9).

LHŮTY PRO UPLATNĚNÍ NÁROKŮ

Směrnice obsahuje i dvě ustanovení o promlčecí době v čl. 10 a v čl. 17 směrnice. Ustanovení čl. 10 směrnice se týká promlčecí doby k úhradě nákladů na opatření učiněná příslušným orgánem. Podle tohoto článku bude příslušný orgán zmocněn k tomu, aby zahájil řízení o náhradě nákladů proti provozovateli, nebo jestliže to bude vhodné proti třetí straně, která způsobila škodu nebo nebezpečí vzniku škody, do pěti let od data, kdy byla opatření dokončena nebo byl zjištěn odpovědný provozovatel nebo třetí strana odpovědná za škodu, pokud k tomu došlo později. Z ustanovení čl. 17 směrnice vyplývá, že délka objektivní promlčecí lhůty k nápravě škody na životním prostředí je 30 let a běžet začne ode dne, kdy se přihodila událost nebo incident vztahující se ke vzniku škody.

ODPOVĚDNÉ ORGÁNY

Členské státy mají podle čl. 11 odst. 1 směrnice povinnost pověřit plněním povinností podle této směrnice příslušný orgán nebo orgány. Tento orgán, jak vyplývá z čl. 11 odst. 2 směrnice, bude mít povinnost označit provozovatele, který způsobil škodu na životním prostředí nebo nebezpečné ohrožení takovou škodou, stanovit rozsah škody a určit, která nápravná opatření by měla být učiněna s ohledem na přílohu II. k této směrnici. Tento orgán bude navíc oprávněn požadovat na provozovateli, aby provedl vlastní hodnocení a dodal nezbytné informace a údaje.

Příslušný orgán má mít podle čl. 11 odst. 3 možnost zmocnit nebo požádat o provedení preventivních nebo nápravných opatření třetí stranu, kterou je pravděpodobně myšlena specializovaná právnícká nebo fyzická osoba, která je k provedení těchto opatření odborně a technicky způsobilá.

DOTČENÉ OSOBY

V čl. 12 odst. 1 jsou taxativním způsobem určeny právnícké nebo fyzické osoby, které jsou oprávněny podat příslušnému orgánu žádost o podniknutí kroků podle této směrnice a předložit poznatky o škodě na životním prostředí nebo nebezpečné hrozbě takové škody. Ovšem z čl. 12 odst. 5 směrnice vyplývá, že členské státy nemají povinnost toto oprávnění připustit v případě bezprostředního nebezpečí škody, což platí ve stejném případě také o právu na poskytnutí informací podle čl. 12 odst. 4. Právníckými nebo fyzickými osobami, které jsou oprávněny podat takovou žádost, jsou:

- a) osoby dotčené nebo pravděpodobně v budoucnu dotčené škodou na životním prostředí,

b) osoby mající dostatečný zájem na rozhodování o životním prostředí ve vztahu ke škodě,

c) osoby, které prohlašují, že byly poškozeny na právech, jestliže správní právo procesní příslušného státu vyžaduje takový předpoklad.

Čl. 12 odst. 3 směrnice stanoví, že prokáže-li žádost s příloženými poznatky hodnověrným způsobem existenci škody, pak příslušný orgán takovou žádost zváží a dá možnost se vyjádřit také příslušnému provozovateli. Dle čl. 12 odst. 4 má osoba, která žádost podala, právo na informace o rozhodnutí, které příslušný orgán učinil nebo informace o zamítnutí žádosti a příslušný orgán uvede důvody, které ho k tomu vedly, pokud je poskytnutí těchto informací možné a je v souladu s právem daného členského státu. Osoby uvedené v čl. 12 odst. 1 směrnice mají mít navíc podle čl. 13 odst. 1 směrnice právo na přístup k soudu nebo jinému nezávislému orgánu příslušnému přezkoumat procesní a hmotněprávní zákonnost rozhodnutí, činnosti nebo nečinnosti příslušného orgánu.

FINANČNÍ KRYTÍ PROVOZOVATELŮ

Čl. 14 odst. 1 směrnice se týká finančního zabezpečení provozovatelů k pokrytí jejich odpovědnosti podle této směrnice. Členské státy na základě tohoto ustanovení mají učinit příslušná opatření, aby toto finanční zabezpečení provozovatelům umožnily. Nejčastější formou finančního zabezpečení příslušných provozovatelů bude pravděpodobně pojištění. Může se jednat, vzhledem k jeho ekonomickému charakteru o klíčový institut právní úpravy vycházející ze směrnice o odpovědnosti za škody na životním prostředí.

MOŽNOSTI TRANSPOZICE SMĚRNICE

O ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY NA ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ V ČR

Platná právní úprava odpovědnosti za ztráty na životním prostředí v českém národním právu je zakotvena jak v předpisech soukromoprávních (odpovědnost za škodu podle občanského zákoníku), tak veřejnoprávních. V oblasti veřejného práva se jedná především o zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, upravující režim odpovědnosti za ekologickou újmu, tak i o zvláštní předpisy týkající se jednotlivých složek životního prostředí, obsahující režimy nápravných opatření.

Úspěšnost řešení ztrát na životním prostředí způsobem, který zvolila směrnice, se projeví teprve až jednotlivé členské státy přijmou právní předpisy v souladu s touto směrnicí. Tuto povinnost jim přitom směrnice ukládá splnit v souladu s čl. 19 odst. 1 směrnice do 30. dubna 2007.

Není dosud jasné, zda v ČR bude směrnice transponována formou připravovaného kodexu životního prostředí v jeho obecné části nebo i prostřednictvím novelizace některých složkových zákonů, které se zmiňovaných složek životního prostředí, na kterých může škoda na životním prostředí vzniknout, týkají. Těmito zákony se rozumí především zákon č. 254/2001 Sb. o vodách, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, které se

vztahují ke složkám životního prostředí, na nichž škoda na životním prostředí může podle směrnice vzniknout. Třetí možností je novelizace zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí. Čtvrtou možností je vydání samostatného zákona o odpovědnosti za škody na životním prostředí. Osobně se kloním k variantě čtvrté, s rekonstrukcí jednotlivých složkových zákonů, a to v oblasti nápravných opatření. Škoda na životním prostředí v pojetí Směrnice EU je pojmově užší než-li ekologická újma podle zákona č. 17/1992 Sb. Obě se však budou zřejmě navzájem vhodně doplňovat. Má-li právní úprava odpovědnosti za škody (resp. ztráty) na životním prostředí fungovat, musí být vytvořen systém účinných preventivních a nápravných opatření.

LITERATURA

- Damohorský, M.: Právní odpovědnost za ztráty na životním prostředí. Nakladatelství Karolinum Praha 1999. ISBN 80-7184-827-1.
- Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí. 1. vydání. C. H. Beck Praha 2003. ISBN 80-7179-747-2.
- Mlčoch S.: Nad návrhem směrnice ES o ekologické odpovědnosti. in České právo životního prostředí, č. 1/2003 (7), str. 19–28. ISSN 1213-5542.
- Šturma, P., Damohorský, M., Ondřej, J., Zástěrová, J., Smolek, M.: Mezinárodní právo životního prostředí, I. část (obecná). Nakladatelství Eva Rozkotová – IFEC, 2004. ISBN 80-903409-2-X.
- Zástěrová, J.: Mezinárodněprávní úprava kontroly toxických či jinak nebezpečných látek a lidských aktivit potenciálně ohrožujících životní prostředí. in Šturma, P. a kol.: Problémy mezinárodněprávní ochrany životního prostředí, AUC 2–3/2002, str. 61–120. ISBN 80-246-0676-3.

DIE RECHTSVERANTWORTLICHKEIT FÜR DIE UMWELTVERLUSTE

Zusammenfassung

Diese Studie widmet sich der Problematik der Rechtsverantwortlichkeit für die Umweltverluste (Umweltschäden). Am Anfang befasst sich mit Grundlagen, Gründen und Historie der Entwicklung dieser Materie. Schwerpunkt liegt dabei auf das Luganerabkommen (1993).

Die Aufmerksamkeit dieser Studie ist auf die neue Richtlinie 2004/35/EG vom 21. April 2004 über Umwelthaftung zur Vermeidung und Sanierung von Umweltschäden gerichtet.

Es gibt in der Gemeinschaft heute zahlreiche kontaminierte Standorte, die ein erhebliches Gesundheitsrisiko darstellen, und der Verlust an biologischer Vielfalt hat sich in den vergangenen Jahrzehnten sehr beschleunigt. Die Vermeidung und Sanierung von Umweltschäden, soweit es möglich ist, trägt zur Umsetzung der im Vertrag zur Gründung der EG genannten Ziele und Grundsätze der Umweltpolitik der Gemeinschaft bei und diese Vermeidung und Sanierung sollte durch eine verstärkte Orientierung an dem Verursacherprinzip erfolgen.

Grundlegendes Prinzip dieser Richtlinie sollte es deshalb sein, dass ein Betreiber, der durch seine Tätigkeit einen Umweltschaden oder die unmittelbare Gefahr eines solchen Schadens verursacht hat, die Kosten der erforderlichen Vermeidungs- oder Sanierungsmaßnahmen tragen.

Da das Ziel dieser Richtlinie, nämlich die Schaffung eines gemeinsamen Ordnungsrahmens zur Vermeidung und Sanierung von Umweltschäden zu vertretbaren Kosten für die Gesellschaft, auf Ebene der Mitgliedstaaten nicht ausreichend erreicht werden kann und daher wegen des Umfangs dieser Richtlinie und ihrer Verflechtung mit anderen Rechtsvorschriften der Gemeinschaft, insbesondere der Richtlinie 79/409/EWG des Rates über die Erhaltung der wild lebenden Vogelarten, der Richtlinie 92/43/EWG des Rates zur Erhaltung der natürlichen Lebensräume sowie der wild lebenden Tiere und Pflanzen und der

Richtlinien 2000/60/EG des Europäischen Parlaments und des Rates zur Schaffung eines Ordnungsrahmens für Maßnahmen der Gemeinschaft im Bereich der Wasserpolitik, besser auf Gemeinschaftsebene zu erreichen ist, kann die Gemeinschaft im Einklang mit dem in Artikel 5 des Vertrags Subsidiaritätsprinzip tätig werden.

Da durch die Vermeidung und Sanierung von Umweltschäden ein unmittelbarer Beitrag zur Umweltpolitik der Gemeinschaft geleistet wird, sollten die Behörden sicherstellen, dass das mit dieser Richtlinie geschaffene System ordnungsgemäß um- und durchgesetzt wird.

Am Ende dieser Studie werden die Möglichkeiten der legislativen Umsetzung der Richtlinie über Umwelthaftung zur Vermeidung und Sanierung von Umweltschäden in nationales tschechisches Rechtssystem diskutiert. Die Mitgliedstaaten setzen die Rechts- und Verwaltungsvorschriften in Kraft, die erforderlich sind, um dieser Richtlinie spätestens bis zum 30. April 2007 nachzukommen. Die Umweltministerium der Tschechischen Republik vorbereitet gegenwärtig das Umweltrechtsgesetz, wo auch die Problematik der Umwelthaftung zur Vermeidung und Sanierung von Umweltschäden umgesetzt wird.